

Eu le ofer o ansă de-a rămâne...

Valentin Coșoreanu

2 octombrie 1984. Reținut, păstrând și cerând discreție, Constantin Noica a sosit la Ipotești însoțit de Iuliu Buhociu – fratele folcloristului Octavian Buhociu, de Octavian Nicolae – prietenul și însoțitorul său –, precum și de două oficialități botoșănene.

Uscățiv, adus de spate, purta pardesiu lung și un basc tras într-o parte ca vânătorii de munte. Nas acvilin, iar ochii extrem de pătrunzători. Afabil. Nu știu de ce mi-1 imaginasem altfel. A privit la salcâmi din preajma casei și m-a întrebat dacă sunt, *în adevăr*, de pe vremea Lui. Pronunța Lui cu intimitate dar și cu o venerație greu de redat în scris. Sensibilitatea și intuiția îmi spuneau că „Iezuitul” mă cercetează. De altfel Noica nici nu ascundea evidențele. Continuând, probabil, ideea de pe drum, s-a întors către însoțitorii: – *Ne-am înțeles, la întâlnirea de diseară nu vreau să aduceți profesorii de română și nici intelectualitatea orașului; aș dori să ne întâlnim cu elevii de liceu.* Spusese *nu vreau* pe un ton moale, dar cu fermitatea care-ți îngăduia să-ți imaginezi „angajamentul” oficialităților de a „mobiliza” profesorii de română, personalul muzeului, al bibliotecii, al...

Ajunși la Ipotești, l-am poftit pe oaspete, după obicei, în casa memorială. *Nu, să o luăm prin*

învăluire, să mergem la bisericuța familiei mai întâi (remarc tonul cald, ca un sfat părintesc, fără urmă de dojana). În drum spre biserică s-a oprit alături de casă. – *Ce-i aici?* Era o chilioară unde citeam atunci când nu aveam vizitatori. Cuvântul *chilioară* l-a făcut să se oprească cu interes. Oficialii o luaseră înainte. (Uimitor în ce-i privește, căci Partidul îi educase ca atei convinși!...) Ținta lor era biserica satului, construită din inițiativa lui Nicolae Iorga și Cezar Petrescu, prin colectă publică. Șefii s-au întors făcându-mi semne să nu descui. (Fusesem „lămurit” în privința acestei chestiuni încă din Botoșani. Să nu cumva să-i arăt lui Noica unde stau. *Ne facem de râs!*.) Numai că

eu n-am putut să-1 mint. Ba mai mult, m-am simțit dator să-i spun că ajutat de un prieten cu mașină, am adus ciment, var și ipsos, am spart un perete, mi-am pus o fereastră și astfel, dintr-un fost grup sanitar, mi-am făcut o chilioară pentru studiu. Iarna am și o sobiță. Tot singur îmi tai și lemne. *Iți aprinzi singur focul??* Din nou privirea sfredelitoare. Uitase, parcă, de prezența celorlalți. I-am răspuns că s-a nimerit să fac asta de mic și că nu-mi displace nici acum. Părea că Noica le dejuca voit planul „tovarășilor” care și-au schimbat iarăși atitudinea, părând a spune: *Simpatic băiatul ăsta al nostru, nu?*

Nu-mi era rușine deloc cu *chilioara*, ba chiar eram mândru de ea, pentru că, în fond, nu interesa pe nimeni unde stau să citesc, dacă iarna mă pot încălzi undeva sau nu... *Am vrea s-o vedem...* – a spus Noica pe un ton rugător dar ferm. Suna ca o poruncă domnească și m-am supus bucuros. Înăuntru o masă, un scaun, un pat, o sobiță și câteva cărți. S-a uitat la cărțile de pe masă apoi la cele

Păltiniș

de pe policoară... A zis ca pentru sine: *Bine. E bine. Din colecția asta am să-ți recomand ceva mult mai bun. Ce facultate ai?* – *Filologie. Română-franceză* – a sunat răspunsul, ca dintr-o altă voce. Eram emoționat, dar nu ascundeam. Mă sfătuiește să-mi însușesc cultura franceză *în întregul ei*, pentru că altfel n-o voi putea înțelege cum trebuie pe cea română. *Și Mircea Eliade a rămas corigent la franceză pentru că învăța sanscrită; după aceea a învățat el și franceza...!* Se uită drept în ochii mei. Zâmbesc. Îi aud iar pe „tovarăși” râzând zgomotos. Roșesc. Filozoful nu dă nici cel mai mic semn de complicitate, întrebându-mă ca atunci când ar urmări ceva anume: – *Germană știi?* – *Nu, răspund. Nu-i nici o problemă, nu trebuie să rămânem cu ce-am învățat în școală; îți iei o gramatică, te abonezi la «Neuer Weg» și înveți limba, altfel nu-1 poți înțelege pe Eminescu. Am găsit pe cineva la Sibiu care mi-a spus că poate descifra textele germane din manuscrise.* Mi-o spunea cu nedisimulată bucurie. (continuare în pagina 4, Poarta Ecaterina)

Pagina 4 (Poarta Ecaterina):

Valentin Coșoreanu,
Eu le ofer o șansă de-a rămâne...

<http://www.ascedu.ro/revista.html>

Traseul de lectură:

